

UNIVERSUL

DE PAȘTI

No. 9

Literar

COLABORATORII „Universului Literar“

Șerban Bascovici,
 Vițor A. Bacaloglu,
 Al. Cazaban,
 Cridim,
 Radu Cosmin
 V. Christodorescu,
 Ion Dragoslav,
 Ludovic Dauș,
 Gabriel Donna,
 Victor Estimiu,
 Hora Fortuna,
 P. Florentin,
 George Gregorian,
 Gemi-Zam,
 Ion Groculescu,
 Emil Isaac,
 Leontia Iliescu,

Lia Hârsu,
 Alex. Macedonski,
 Nikita Macedonski
 A. Măndru,
 D. Nănu,
 Nigrim,
 N. Pora,
 Lizi Panta,
 Ion Pilat,
 Popic,
 Vintilă Panta,
 Dragoș Protopopescu,
 Radu D. Rosetti,
 C. Riuleț,
 Al. Th. Stamatiad,
 Livia Rebreanu,
 N. Ținc.

UNIVERSUL LITERAR

ISUS

Dramă în 5 acte

de RADU D. ROSETTI

(FRAGMENT)

ISUS

(Măntăind în noaptea clar-obscură, inconjurat de apostoli)

Dumnezeu atotputernic, ucenici dragi, vă iubeste, Fiindcă ați crezut.

ION (lui Andrei, aparte)

În pilde, Răbbi nu ne mai vorbește.

ISUS (auzind)

Nu Joane; mai 'nainte de-a pleca pe-un timp, din lume,

A venit și ziua-aceea lucrului să-i spun pe nume. Scris e: „Voaia tovi păstorul, turma să se risipească”.

Aduceți-vă-amine de iubirea-mi părintească, Și cu nimbul sfânt cu care fruntea Domnul v'a incins-o,

Tari, o să învingeți lumea, precum însu-mi am învins-o.

Ceasul a venit. La rugă. Simt că glasul mi se curmă,

Eu mă duc să-mi fac de-oparte rugăciunea cea din urmă.

Pauză. Apostolii se culcă la picioarele unei stânci. Pe această stâncă apare Isus, care se roagă întet, prosternându-se, pe când, pe altă stâncă, în dreapta, se zăresc Petre și Ion, urmăriind mișcările Mântuitorului.

ION (chemând pe Petre)

Să măchind. Vîno'ncoace; dar încet, să nu te-audă.

PETRE

A pălit de tot; privește, fruntea'i e de sânge udă.

(Ion și Petre se coboară și se culcă lângă ceilalți apostoli)

ISUS (rugându-se)

Abba, tată bun, sunt gata; glasul mi'l înalt spre tine;

Depărtează, de se poate, cupa aceasta dela mine.

Ruga ce-o îndrept, nu mila celor slabi cere fie,

Ci puterea pîn'la capăt. Cum vrei tu, așa să fie. Dădă sângele meu numai, dintre toate, are darul lepășirii așteptate, dă-mi să beau întreg paharul.

(Isus îngenunche, asupra lui se coboară o rază)

O VOCE

Bea-l! Din toată omenirea, numai unu-a fost alesul

Iertfel să i se supună, pricepându-i înțelesul. Unuia i-a fost dat numai crucea'n spate să și-o poarte,

Alba-i mână să deschidă poarta vieții fără moarte.

ISUS

Te voi ascultă întocmai, cum te-am ascultat în toate;

Răspândit-am sfântu-ți nume neîncrezătoarei gloate;

Numai c'un toiag în mână, ți-am împrăștiat cuvântul;

Înțelesu-i-au dulceața cei mai buni din tot pământul.

Cât am fost în a lor preajmă, i-am ferit în rău să cază;

De azi 'nainte, prelutindeni, bîndtatea ta să'i vază.

Și mai ia în pază, Doamne, și pe cei ce-or să se'nchîine

Prin păstorii mei, crezându-i, cum crezut-au ei, prin mine.

Tot așa cum tu, pe mine, m'ai trimis să fiu păstorul,

I-am trimis și cu pe dînșii, să împrăștie adevărul.

Lor le-am dat de-acu toiagu, rănile cu el s'atingă,

Să le vindece pe dată; — și-omenirea s'o învingă

Înainte de-a mă duce, lată-mi ultima dorință: Tu, ce răsplătești cu Cerul încercata mea credință,

Și pe cei de jos, ridică-i, fiindcă se închină fie, Și în slava-ți prea mărită, îi așează.

VOCEA

Or să fie!

ISUS

(se ridică abătut și, coborînd, vede apostolii dormind)

Dorm; sunt obosiți sărmanii. (Tare) Sas copii, iubiți! Sosește

Cel ce m'a vîndut. (Ascultînd) Prin noaptea-vocea lui se destășește.

MATEI

Nu te vom lăsa.

TOȚI

Așa e!

PETRE

Și de te-or lăsa, stăpâne, Petre singur, să te scape, credincios ți va rămîne.

ISUS (Apostolilor)

O să mă lăsați! (lui Petre) Zădărnice, soartă-mi nu te mai frămînte;

Și tu Petre, când cocoșul zorile o să le cânte, Te vei lepăda de mine de trei ori.

PETRE

Nu, niciodată!

ISUS

*Omul e supus greșelii, și ești om. Ajungă, iată
Fratele care sosește.*

*(Lui Iuda, care apare printre soldați, după ce
s'a furișat printre pomi)*

Vin de mă sărută, frate.

IUDA (sărutându-l)

Bine te-am găsit.

(Soldaților) !

Pe dânsul!

(Soldații și Maltus pun mâna pe Isus)

PETRE

(Tâind cu sabia urechea lui Maltus)

Inapoi, lifte spurcate!

ISUS (Privind spre apostolii cari fug)

*Namă! ei! Fricoși, Cedronul, toți ceilalți s'au
dus să'l treacă!*

*Petre ascultă-mă și-acuma: bagă sabia în teacă.
Cel ce'n furie nebună, cu'n dușman când se*

*Scoate sabia și'l taie, tot de sabie o să moară.
Șterge sângetele cu haina, și apucă altfel fierul.*

*(Petre se supune, dar nu știe cum să „apuce
fierul”)*

ISUS

Mai de jos.

PETRE

Ce faci cu dânsul căp?

ISUS

Ridică'n sus mânerul.

*(Petre, apucând sabia de vârf, mânerul apare
în formă de cruce)*

ISUS

*(Iuând spada din mâna lui Petre, și atingând
cu ea urechea lui Maltus, care se vindecă)*

*Iată semnul sfânt, cu care vecinic veți putea
învinge!*

UN SOLDAT

Rana s'a închis.

TOȚI

Minune!

CENTURIONUL (îmbrânciud pe Isus)

Haide-odată!

MALTUS (convertit, oprind gestul brutal al
centurionului)

Nu'l împinge!

— Cortina —

RADU D. ROSETTI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„CUM SPUNE LOMBROZO”

de N. PORA

Vecinii casei cu nr. 17 din str. Armoniei erau foarte neliniștiți. Nu-i vorbă și aveau de ce, bietii oameni, amintindu-și numai de grozava descoperire făcută cu o zi mai înainte, când fusese martori tăcuți ai celei mai fioroase privelști, descrise în romanele priminate a zece bani fascicula.

În primul rând ceace îi înlemnise pe pașnicii mahalagii era înfrâșneala cu care făptuseră criminalii isprava.

În adevăr trupul lipsit de viață și groznic ciopârțit al cafegloai-ței — cum o poreclise pe bătrâna moșterasă, din vestitul neam al Bordenienilor, din pricina patimei pe-o avea: cafeaua — trupul acela schilăvit era căld încă, pe la prânz când venise stăpânirea să îndeplinească legalele forme.

Din întâlle clipe toți ochii se pironiră pe un oltean, zarzavagiu, care, chipeș, cu ulătura și reafă, clipind întruna din pleoape, sub povara bănuellor ce îl apăsau, atâtea smerit, incurcat de-a bi-

nele, fără să știe ce face și stergându-și în neștire degetele ciotoroase, pline de sânge, pe cămașa-i țărănească de o curățenie îndoelnică.

Procurorul și judecătorul de instrucție se traseră puțin la o parte, în privazul unei ferestre, fără a slăbi din ochi nici unul, nici altul, pe lăbănosul zarzavagiu care își stergea înainte palmele pe poalele cămășii lungi până la genunchi.

În aceeași vreme fotografu! prindea pe obiectiv scena, spre a călăuzi banul mers al cercetărilor.

Un semn al vinovăției olteanului fu, pentru cel de față, împotrivirea lui aproape sălbatecă de a fi prins de aparatul fotografic alături de trupul acela lălău, despuțat pe jumătate, cu cărnurile lăsate, cu sânii ca niște ploști, și atât de fioros mutilat.

— Nu vreau! N'am de ce să fiu pozat cu cocoana! — se mai împotrivi ei, o clipă, că numai de căt, c'o singură vorbă — „puș-

căria” — ce lo gopti judecătorul de instrucție, se potoli ca un miel.

După această formalitate îndeplinită banul făptuș al crimei trebuia să îndere și rigorile întâiului interoga-or.

Împrejurările erau simple. Când venise el în curte, văzând că au fi ese înainte slujnica, pe care o dase afară în ajun cafegloai-ței. Gheorghe, Olteanul, suse cele câteva trepte ale scării de piatră, din fața ușii și găsind ușa de fier a marchizei deschisă, intră în vestibul.

De acolo, scobori scărița de lemn, din fund, trecând tipul în subșol unde dete peste bătrâna, care era la bucătărie. Ea încremenit, fără să poată crănci o vorbă în vreme ce olteanul o apucă de gât și trântind-o pe patul slujnicei, văzând-o că mișcă încă, trase câteva lovituri cu satârul în cap, în piept, unde nimeri și o lovitură puternică în brațul drept, cu care bătrâna, în agonie, îi punea o slabă împotrivire.

O dovadă zdrobitoare, pentru instrucție, erau urmele de pe coada satărului, „amprentele” degetelor, care, dela întâlul examen al medicului legist, dădeau pe față degețele olteanului.

Zadarnic se încercă el să se desvinovătească, spunând că voise să ridice pe bătrână, crezând că nu-i moartă, când venise el, și când simțise că e trupul cald, cum degeaba lămurii că, umplându-se de sânge, când încercase să fidice pe bătrână, umpluse și coada satărului pe care îl luase de pe pat, aruncându-l cât colo, sub masă de bucate.

Un singur lucru îl incurcă pe reprezentanții dreptății: mobilul, pricina acestui groaznic omor. Într-o zi aci puterea proaspetelor lecturi ale tânărului judecător deslegă problema:

— Olteanul a omorât, împins de setea de bani, bani mulți, de carece văzuse de atâtea ori — cum spun vecinii — fiind bumăștile de câte o sută și de câte o mie, cu dușumul, în poalele cafegioacel, care număra banii când îi veneau cășturile dela moșie, și chirile caselor din Icoana, în ochii slujnicei și ai olteanului care îi aducea zarzavat de câțiva ani.

Răvășirea lucrurilor din eatac, două saltare ale scriinului forțate, rușele cotrobăite jos, claie peste grămadă, și cutia dela noptieră goală și lăsată într'un colț — nu mai lasă umbră de îndoială că același din pricina banilor a făcut zăplanul acest omor!

Nelămurit era, însă, faptul că ucigașul nu se atinseese nici de micul tron bătrănesc, invalid cu o veche cergă de țară, de sub icoană, și în care oamenii dreptății detersă peste toate hârtiile de valoare, scrisuri ipotecare, zapise vechi, chitanțe, contracte și alfe hârti de valoare, cum și o sumă de peste două sute de mit de lei, la hanenote ale Banței Naționale.

Atât îl mai incurcă pe tânărul judecător. De ce nu spărsese, ucigașul, și tronul acela? El, care, după ce mănecase o bucată de pâine de pe urma bătrânei, atâția ani de zile, dase dovadă de atâtea cruzime, de atâtea ticăloșie!

Însă bănuțul vinovat al acestui omor se împotriva cu încăpățănare să mărturisască că el, judecătorul,

— Domnule judecător, nu-s eu ucigașul. A ferit Dumnezeu pe neam de neamul meu de așa crunt păcat!

Și închinându-se, smerit:

— Doamne, cum a căzut, pacoștea asta pe capul meu!

Judecătorul rânji sardonice:

— Las' c'am mai văzut eu prefăcătorii de-astea!

Și, către agenți:

— Să mi-l turnați la „secret”! Iar către celălalt magistrat, mai puțin incredințat, și care nu își ascundea nedomirirea, începu, cu din carte:

— Sunt, dom'le, tipuri de acestea de criminali înăscuți, de o perversitate ce învederează în totul greșita afirmărilor lui Lombroso: fruntea îngustă, zigomele și pomețele extraordinar de dezvoltate, ca și mâinile, iar „rictusul” acela facial, ce-i brăzdează obrajii, rămâne ca un fel de probă neîndoielnică, o „tară” ereditară exteriorizată, stigmatul degenerării ce spune lumii, parcă, „feriți-vă de el”!

Procurorul zâmbi și dete din umeri, tot atât de puțin lămurit, și îndeplinindu-se formalitățile, strângerea tuturor „pieselor interesante” și a corpului delictului se pocerlură ușile, după ce fu ridicată moartea, și oamenii dreptății părăsiră locni omerului.

Toată cazna cheltuită, spre a stulge barem o cât de mică măturisire din gura olteanului, fu zadarnică.

Intreagă tactica inchișitorială a poliției, rămasă la mijloacele de „instrucție” de acum două sute de ani, cu aplicarea de chinuri, scor-nite de ceji cu adevărate porunci criminale păstrați în slujba acestei autorități ce ar trebui să aibă prestigiul unei magistraturi adevărate, toate chinurile la care fu supus zarzavagiul dădură greș.

Zdravăn, croit pe viață lungă, lăbănosul oltean le îndură toare serășnind, încind, gemând și urlând ca o fiară, fără să recunoască, însă, fapta ce i se imputa.

Cu toate acestea judecătorul rămânea deplin incredințat că nu putea fi altul făptuitor al omorului decât Gheorghe zarzavagiul. Mai ales că, la o nouă punere în față a lui cu trupul moartei, pregătit anume la morgă, în fața ochilor aceea oăscăci, în ale că-

ror pupile dilatate se întipărisă o expresie de groază fără seamăn olteanul își acoperi fața cu palmele, năpădindu-l plânsul.

Iar tânărul judecător, radior către medicul legist:

— Nu vă spuneam eu? astă dovada sigură: cu toată perversitatea lui, criminalul din naștere, cum spune Lombroso și cum admite și Enrico Ferri, în fața văzimei arare ori poate să se mai stăpânească. De obicei are mani-festări nervoase, plânge, e cuprins de crize isterice, are temperament nervos, în sfârșit toate probele indelebile ale faptelor măturisite fără voie!

Olteanul asculta zăpănc, privind uimit spre trupul acela, întrebând parcă pe bătrână ce avea cu el; de ce nu putea să se facă o minune, să se scoale bătrâna și să le spuie tuturor că nu-i el vinovatul?

Actele erau, însă, încheiate.

Toate probele îl infundau pe oltean, ținându-se seamă și de cruzimea fără seamăn cu care se făptuise crima, ceea ce învedere că ucigașul trebuia să fie un zăplax puternic, croit din plin, ca el.

Iată însă că un agent secret, atras dela început de taina în care era învăluit acest omor, nu păru de loc mulțumit de încheșurile judecătorului.

Fost student la teologie, spirit meticolos și pornit spre contradicție, înzestrat fiind și cu un spirit de pătrundere și putere de analiză puțin obișnuită, Domnul Pîc, cu fruntea lui pesuvă, cu obrazul pocălțit, negricios și cu doi ochi mici, negri, de o rară mobilitate, zâmbise șiret, de la început, de ușurința cu care conducea investigațiile judecătorului de instrucție.

El băgase de seamă dela început, respectul și un fel de teamă fără nume, ce-l stăpânea pe oltean în fața moartei. Și, apoi, faptul că omorul se făptuise zluș, namleza mare, înseamnă pentru Domnul Pîc scoaterea din cauză, fără nici o vorbă, a bănuțului vinovat.

Priviriile lui de vulpe bisericăscă se infipseră pe urmele distate ale unor galosi, pe parchetul din vestibul, și luând seamă că, cu toată vremea plosoasă, marea

rii întâieii descinderi la locul omorului erau cu toți lipsiți de acel mijloc de apărare în poiziya umezeii. — Pentru el nu mai încăpea pică o îndoaială că vinovatul trebuie căutat în altă parte.

O întâieie îndreptare a lui pe adevărata cărare a cercetărilor, fusese descoperirea hanilor lăsați neatâși în tronul acela vechiu, împodobit cu păsări, flori și capete de scorpil, cioplite în lemn de artiștii primitivi.

Deci, furtul nu fusese o pricină a omorului.

Însă în ce sens să pornească cercetările? De unde să ia pe făptuitorul misterios, un ucigaș care știuse să se acopere cu atâta dibăcie?

La deschiderea vechiului tron, după toate cercetările făcute, nedându-se peste nici un testament — acest fapt, neînsemnat pentru alții, avu o valoare hotărâtoare pentru dibăciul polișt.

Pentru vechiul copoiu acesta era un indiciu sigur ce-i dădea și scopul adevărat al omorului: înălturarea testamentului.

După ce dete de rostul tuturor necamurilor cafegioacei, întrebând, prin slugi și descosând viața fir cu fir a fiecărui, după două săptămâni de cercetări se infățișă în cabinetu judecătorului de instrucție.

După ce își lămurî scopul, judecătorul îl întrebă :

— Care-s concluziile dumitale ?
— Că trebuie să dați drumul din pușcărie lui Gheorghe zarzayagiul și să puneți la păstrare, numai de cât, pe Iorgu Bordeianu, nepotul răposatei.

Judecătorul surăse :

— Cum, pe un înalt demnitar al statului ?

Domnu Pic nu-și pierdu cumpătul și ca cum ar fi urmat o vorbă întreruptă :

— Pe marele cartofor, a carui stare încreută și perspective de a nu figura în testamentul bătrânei mișionărese, după cum îl amenințase, și care, stătând cu ușa de datorii și de luxul metresei lui, s'a hotărât să faptuiască crimă pentru care deocamdată, suferă un nevinovat.

Judecătorul se sculă în picioare și, palid în fața biroului :

— Dom'le nu-ți permit ! Înțelegi? am o înăltă considerație pentru conu Iorgu Bordeianu !

Domnul Pic, răspunse imper-turbabil :

— Domniște judecător eu imi fac datoria să vă spun adevărul, rămânând ca d-voastră să-mi nimiciti această convingere.

— Dar nu te gândești d-ta, un asemenea om, un criminal, o fi-ntă atât de fină care nici pe de-

parte nu s'apropie de cele arătate de criminologi, căci cum spune Lombrozo...

Domnu Pic zâmbi și, batjocoritor :

— O fi spunând, sau n'o fi spunând Lombrozo al dumitale înăltă fineta și celelalte nu-l împiedică pe Bordeianu de a face orice, spre a găsi bani și spre a-și acoperi datoriile, făptuind această crimă cu atât mai ușor, cu cât era sigur că d-ta, cu Lombrozo în mână, nici nu-l vei putea bănuî !

Și cu acelaș zâmbet batjocoritor Domnul Pic se înclină ușor în fața judecătorului care rămase uluit în fața biroului.

Incheerea domnului Pic făcu vâlvă mare. Bătrânul copoiu, văzând că toată truda îi e zadarnică, se mulțumi și cu puținel țărăboiu făcut de ziare, cu privire la bănuelile lui izbuțind după câteva zile de senzaționale descoperiri asupra crimei din strada Armoniei, să capete punerea în libertate a lui Gheorghe Olcanu și din lipsa unor dovezi sigure, parțialul ordonă închiderea dosarului.

Și la un pahar de vin cu prietenii, domnul Pic încheie, recules :

— În fața celor ce spune Lombrozo domniște, trebuie să fii mulțumit și cu atâta : că ai scăpat pe un nevinovat din pușcărie !

N. Pora,

IN NOAPTEA INVIERII

Plutea peste cetate mireazma primăverii.
Vibrații de aramă și fumuri în spirale
Psalmodiau cu glasul bătrânei catedrale,
Zeificând văzduhul în noaptea Invierii.

Urcau din mii de piepturi cântări și osanale.
Un imn de ferisire spre slăvile tacerii !
Spre Cer urca Pământul. Iar zarzării și
merii

Cădelnițau în aer ninsoare de petale.

Sclipeau lumini de aur pe a cerului năframă.
Lumini sclipeau pe drumuri ca stele că-
lătoare.
Plutea lumina vieții în cântece de-aramă.

Doar eu, plângând credința-mi cu stinsa ei
văpaie,
Stingher și surd la glasul serbării-înăl-
tătoare,
Păream un mort, o umbră, în strimta mea
odaie !

Radu Cosma

UNDE EȘTI TĂCERE ?

Tăcere...

Unde ești tăcere ?

Tu care coborai din adâncimea nopții

Ca o zăpadă'ntr'o pustie

Parodiind cereasca veșnicie...

Tu mă făceai să uit de oameni

Ștergându-mi ochii plini de lacrimi...

Și-atunci

Azurul mă sorbea din marea lumii

Și lunecam din zare'n zare ca un nor

Deasupra gloatelor și frământărilor...

Dar azi în zori mi-am amintit ce e durerea

Căci m'am gândit la cei ce se trezesc în
zori plângând...

Cei mulți, cei plini de sbucium, cei de rând...

Oh, azi în zori m'a părăsit tăcerea,

S'a dus căci n'a putut să mai rămâe

Când m'am gândit la cei ce'n veci o

pierd...

Tăcere...

Unde ești tăcere ?

Întoarce-te căci numai tu mă înălțai

Deasupra gloatelor și frământărilor...

Dar vai,

Tăcerea e ucisă de Vieață!

Si-acum când soarele aruncă aur

Pe străzi mulțimilor flămânde,

Tot mai aproape sunt de gloate și de
sbucium,

Tot mai aproape gem orașele și vântul,

Tot mai aproape simt pamântul...

Sore drumurile lui acum cobor,

Cu brațele întinse spre Vieața,

Cu fruntea sus, cu pasul sunator,

Cu pieptul cald, cu chipul zâmbitor...

Oh, doar în sufletu-mi jienit de pașii mei

Ce sună grei de-alungul drumurilor rezi,

Duc nostalgia liniștei de veci !

Șerban Bascovici

BCU Cluj / Cluj University Library Cluj

CÂNTECUL IUBIREI

de LIA HÂRSU

În tresărirea făpturei ei întregi, când l'a întâlnit întâia oară, femeia a înțeles că în clipa aceea, în sufletul ei pustiu, dragostea, divină și mult așteptată dragoste a pătruns d ntr'odată, așa, pe neașteptate, ca o rază puternică de lumină.

Și după cum puternica rază de soare te orbește când îi simți strălucirea-i vie, tot astfel și sufletul ei a rămas o elipă uimită, amețit de văpaia puternică a iubirei.

Încetul cu încetul i s'a limpezit însă simțirea și a înțeles suprema-felicire.

Atâta amar de vreme, atâția ani de singurătate, numai ea și dorul acela nestăpânit de iubire, îi uciseră aproape în suflet nădejdea.

Închisă ceasuri întregi în odaia ei plină de nimicuri

dragi, în odaia aceea de visări și uitare de lume, ea trăia numai cu închipuirea.

O, închipuirea ei ! O feerie de imagini. Pământuri necunoscut, cu plante rare și flori fără nume, cu alei de portocali și smochini, cu păduri întunecoase în cari nimfele și satirii dănuiesc danțuri fantastice, țări cu soare arzător și vânturi ucigătoare în deșerturile nemărginite. Plimbări pe lună în legănarea a-dormitoare a gondolelor și în cântecul dulce al gondolierilor.

Palate mărețe, stând neclintite de veacuri, cu turnurile lor crenelate cu geamurile în ogivă, în cari apusurile de soare își scaldă razele înainte de a se stinge, sfincșii nepătrunși și piramidele fără moarte.

Apoi, podoabe de preț, pietre scumpe, smaralge și rubine, safire și topaze, ametiste și diamante și perlele splendide, simbolul lacrimilor de fecioară.

Femeia visa. Și pe dinaintea ochilor minții ei treceau în culori vii și întunecate, stoffe bogate și scumpe, lăsând în urma lor un sgomoț ușor ca un sümzet de albine, venit din mări depărtări.

Și în pustiu sufletului ei, dorul de dragoste întruchipa făpturi mândre de cavaleri medievali, îmbrăcați în oțel îi petrecea cu mintea din turnul castelului ei închis ca o cetățue, când porneau la luptă, zuruindu-și platoșele.

Când se trezea din visurile ei frumoase și privea pustiu din juru-i și din suflet.

o cuprindea o desnădejde de moarte.

«Mi-ești drag» i-a șoptit ea întâia oară. «Mai drag decât palatele și bogățiile închipuirii mele. Te-am așteptat în ceasurile de singurătate și desnădejde. Te-am visat în clipele de dorinți pătimașe.

Te privesc bine și văd că ești așa cum te vedeau ochii sufletului meu dornic de tine. Ești aiddoma visul meu de întotdeauna.

Ochii tăi, ca privirea lor blândă de copil, gura ta ca sângele, trupul tău voinic și pătimaș, toate mi te fac drag.

În privirile tale văd bună-tatea sufletului tău; În sărutările tale simt voluptatea nesecată a dorinței; în străngerea brațelor tale puternice

simt senzația amețitoare a biruinței.

Mi-ești drag. Nimeni nu mi-a fost drag până la tine. Ești al meu și al meu te vreau.

El a privit-o mjrât. Ce fel de suflet avea femeea asta? I s'a lăsat în brațe, pierdută, aiurită, ca o halucinată.

Cunoscuse dragostea femeii cochete, ațăătoare a femeii plătite, a femeii *jeme*.

Îi chinuse cocheta cu ispititoare făgăduinți, îl desgu-stase dragostea tarifată a femeii de stradă, îl lăsase nepăsător dragostea femeii *jeme*.

Și ce căuta străina asta de viață în calea lui? Ce cântec bizar pe care el nu-l înțelegea, îi spunea vorbele ei.

În trupul ei de statuă era numai iubire, în glasul ei era iubire. Era însăși întruparea iubirii.

În sufletul ei vibra o armonie divină de simțiri și imagini, veșnicul și sublimul cântec: *iubire*.

El nu l'a înțeles. A privit-o încă odată — pentru cea din urmă oară — cu privirea lui blândă și mirată, a mai sărutat-o încă odată cu buzele lui roșii și voluptoase, a strâns încă odată trupul ei de statuă, și s'a întors iar la chinurile femeii cochete și ațăătoare, la desgustul femeii care își tarifează dragostea, la nepăsarea femeii *jeme*.

LIA HÂRSU

TRECU UN VEAC

*Trecu un veac, sau sufletul mă minte?
El ce-a gustat suprema dăsfătare
Nu a văzut, din clipele fugare
Sporind pe zări, o mare de morminte?*

*Ne-am întâlnit, streini, sub inserare,
De mult de tot, că nu-mi aduc aminte —
Ca simfământ de dragoste fierbinte —
Nici vorba ta, nici prima sărutare.*

*Atâta știu: Dorind o bucurie —
Rătăclitor pe căile Durerii —
Iubirea ta m'a desrobît Tăcerii,*

*Ca un prilej de nouă poezie.
Și am știut că nimerisem sorții
Să mă 'nvelesc în giulgiurile Morții.*

George I. Stratulat

CRUCEA

— SONET —

*Simbolul crimelor și al rușinii;
Un instrument: ozoare, de tortură,
Ce sângele ca lipitoarea 'l fură;
Ispășitorul cel mai crud al vinii —*

*Pe tine, cruce, lemn privit cu ură,
Prin secole, s'au răstignit hainii;
Cui ce jugeau de fulgerul luminii;
Tot ce era mai diodje, mai sguia?*

*Dar, ai învins: din decăderea morții,
Prin focul suferințelor marșire
Ajuns-ai cultul plin de strătucire!*

*Speranță, azi, așa cum ești credință
Și numai talisman de biruință —
Fii veșnic semnul sfânt, ce invie morții!..*

Cridim

TREI ZBURĂTOARE

*Din larg apus, trei zburătoare
Sau îndreptat în spre Calvar,
S'aducă laudă și dar
Dureril celei roditoare...
Dar cea dintâi veni 'n zadar.*

*Sbura aproape de pământ:
Își căuta ceva de hrană,
Și n'avea vreme, nici avânt,
Să urce până 'n vârful sfânt,
La omul fără de pînă*

*Iar când s'a șters de tot din zbor
Veni o ciocârlie 'n ora
Când Christ cerea un ajutor —
Când duhul morții da fior
În sufletele iuturora.*

*Urcă 'n văzduh, ca pe o scară,
Și smulse cântec din tărie...
Un imn de blândă primăvară
Îi alina durerea vie:
Îi ajuta lui Crist să moară...*

*E pace, că 'n străvechi altare—
Dutiosul, sfântul cântăreț
Căzu din slăvi amețitoare;—
Și iată vuirulul măreț,
Scădat în cald apus de soare,*

*Porni din culmi, ca o furtună;
Dar și-a 'nfrânat avântul jos,
Tâind cerc larg și maelstos —
Făcând din sborul său cunună
De-asupra crucii lui Cristos...*

† P. Cerna

ISUS PE CRUCE

*Îi istoviau, pe vârful de colind
Oțelul, lancea, spinii și amarul,
Pe brânci, soldații asvârleau cu zarul
Și-i împărțeau vestmintele 'n ruindă...*

*Furtuna se opri, iar luna strălucă
Albea în fund, urcând și ea Calvarul...
Pe fața Lui, mai albă decât varul,
Cădea ușor a stelelor lumină.*

*În ochii Lui o boltă înstelată
Și răsfrângea seninul nesfârșit
În clipa când, svâcnind ca o săgeată,*

O stea se spulberă în infinit...

*O! steaua ce lucise altădată,
În cale celor Trei din Răsărit!*

Victor Eftimu

DE PAȘTI!..

*Stau cufundați cu toți 'n întunerie
Al păcii duh plutește lin prin aer
Se toarce neîncetât al vremii caer
În firul lung, măiestru și feeric.*

*Din ochii tuturor o rază blândă
Se 'ndreaptă în spre El înduioșată
Și se 'nștor de chinul de-altădată
Când le citește aspra LUI osândă.*

*În osanale lungi se 'nalță glasul
Spre preaslăvirea Domnului ființă,
Și miezul nopții bate vajnic ceasul,*

*Iar în biserică pătrunsă de credință
Un preot blând cu vocea lui senină
Rostește rar: „Veniți să luați lumină”.*

Lizi Panta

LA UN EXAMEN

de VINTILĂ PANTA

Miros de tutun îmbăseală. Unul sughiță, celălalt se închină și în ochii tuturor acestor înspăimântați prusi cu areanul par că fulgera pătimas teama necunoscutului, ca și a violenței salvatoare. Clasa prea mică pentru grămada aceia de capete speriate, răsună în freacățul unor mormăeli încete, neînțelese; răsună foșt al cărților smângălite și soioase, s'amestecă cu scârțâitul plicticos al unui creion ce acum se ascute, cu șoptitul grăbit al unui întârziat. Usa se deschide sfjos. Un părinte al oricărui eminent — la examene nu sunt decât eminenti, pentru părinți — păsește ploconindu-se până în dreptul unei bănci libere. Se așează binișor, potrivindu-se cu grija paltonul, de par că ar trebui să stea pe cjoburi.

Și orele trec. Pe catedra înaltă, între un maldăr de caete, hârtii și plicuri rupte, capul unei stărpituri se mișcă năbădăios, ea pornit de o mână nevăzută, grozav de nervoasă. Un cap chel, o față oșoasă, ochii mici, sireți, umbriți de areul unor sprincene cărunte și rare un nas corojat, subțirel, deabia putând ține pe vârful lui povara unor ochelari mari de aur, buzele vinete ale unei guri groasnițe, cu o mustată ciuntită ce se mișcă și n dreapta și n stânga, strâmbându-se uricios.

În ora de latină: profesorul n'are urechi decât pentru cei „dela tablă” s'biră, rade, se neruntă sare de pe scaun și ascultă:

— Protopopesu...? vă bate-ti joc? poți pleca — și încevoiat pe catalogiri sojos, smângăleste un fel de semni; iarăș ridică capul, urmărește cu degetul iar privește cu luare-aminte, apoi strigă: — Manolescu Demion! — și mai decăt pe nas, ca pentiu sine, scuzasul miuit și prin-

rea galesă: — Băiatu lui Domn Demion dela Curtea de conturi?

— Da!.

— Foarte bine! — Se gândește puțin apoi urmează pe aceeaș strană:

— Sauteti bun să cititi, un pasaj, care doriți.

— „In nova fert animus.”

— Mă rog, mă rog, nu scanda-ti nu-i nevoe.

— Tămăruț Manolescu Demion ridică capul, privește obrazule, tusește grav, scoțându-și batista elegantă din buzunarul „sacoului” și așteaptă.

— Văd că știți a scanda, fiți bun și traduceți.

Nervos Domnul își răsfoiește volumul ce se închisese dela sine. Elevul pricepe și grăbit peste măsură își pune n mișcare fețele. Când onorabilul a găsit pasagiul cu pricina: junele Manolescu Demion a terminat. Găsește de cuvîntă să aunte: — Am isprăvit, d-le!.

— Da, da, foarte bine. Multumesc... D-ta esti, Manolescu Demion?

— Manolescu Demion! — și închizând repede volumul surrăde peste măsură de multumit și tantos întoarce spatele d-lui ce se bunghijnește să pună o notă. Marginea stângă a catalogului a ridicat-o ca să scape de coada ochiului viclean a celui ce așteaptă să-i vină rândul. Apoi, ridicând privirea încrunțată Domnul se căznote să bage în speșțet pe elev. Și l'ar băga dacă n'ar fi destul de obraznic și întepat.

— Rovine Horia Traian! —

Ca prin farmec privirea Domnului și-a schimbat poziția, capul nu-i mai tremură.

Cu brațele întinse în lături, apăsându-se, surzător peste măsură, întrebă nespuse de dulce: — Fiul d-lui inspector?

— Și la afirmatia elevului Rovine Horia Traian, ochii

Domnului privesc peste ochi lari, mâinile se împreună fruntea i se încrutește față mântată de greutatea chestunei ce o va pune. Face mișcare... se răsghândește.

— Cum zici D-ta, am?

— Verbul Domnule! — în trebă elevul insprăit — habeco Timpurile le știți nu-i așa? Foarte bine!

Acum... ai putea să-mi spui cine a fost Neron?

— Neron a fost.

— Da, da, foarte bine. Da Traian?

— Traian a fost un împărat al Romanilor; a bătut pe Daci la 101!

— Foarte bine, foarte bine.

Un elev serios preparat.

Uite d-le, un elev serios preparat!

Puteți trece la loc... — Și iarăși se bunghijnește, căsnjindu-se cu o notă. Ridică nu mai capul:

— D-ta esti?

— Rovine Horia Traian!

— Foarte bine, foarte bine!

Tăcere. Domnul caută din nou în catalog:

— Săndulescu Mircea! D-ta

— și tănărul nu-i poate îndura privirea, pleacă ochii.

— Ce ai preparat?

Elevul murmură sfjos:

— Eu?... după program Domnule.

— Tămpit răspuns. Crezi că eu nu știu ce prevede programul? Dar ai făcut d-ta tot programul?

— Da, domnule — îndrăznește să silabisească întrebatul.

— Tot? Bine Domnule; o să te văd eu acuma. Tăc! Ce carte?

— A unsprezecea.

— A unspea... dar de ce numai a unspea? bine Pagina un diviginti!

Și cânta mai repede. Nu stii numărarele. Citește.

Nu știți nimic d-ta.

...Cum ce fel de „cum” e ala? nu știți? bine, bine. Mai

naște. Ia stai: unde-i acuzativ cu infinitiv?

Nu știi? Nu știți nimic, nu învățați nimic.

Esti și obraznic după celelalte toate.

— Acuzativ cu in-fi-nitiv..

— Ce-i Gheorghe? — și pe când elevul se chină să dea de rostul frazei, Domnul dădește în față bițelul adus de portar. Ridică capul, privește lung

— Cum te cheamă pe d-ta?

— Săndulescu Mircea?

— Aha!.. Esti nepotul lui Domnule Săndulescu de la Casa școalelor! Bine, bine. Nu te emoționa. Ei ai găsit? e cam greu.. lasă, lasă. Ai auzit d-ta de Ovidiu?

— Da, domnule, un poet latin. Are o staute la Constanta.

— Bine, foarte bine! Ai văzut-o?

— Da dle.

— Ți-a plăcut?

— Da.

— E frumoasă nu-i așa? Acolo a murit Ovidiu, să știi de la mine! — și luăna repede creșionul, aplecându-se cu grabă peste catalogul cu heroglife, dă repede, repede, din capu-i goi ca o ridiche:

— Bine, bine Domnule Săndulescu.. cu unchiul d-tale am fost coleg. Bine, foarte bine!! Poftiți la loc!

Vintilă Panta

În așteptarea clipei

În tremurul dorinței ce-ateargă după tine
și liniștea și somnul de mult m'au părăsit
și gândurile male mi-au devenit străine,

Te-aștept, te chem, te caut, — și trec
neliniștit

Sub geamurile'nchise, prin fața casei tale,
și stau cu ochi'n lună, năuc și 'ncremenit.

Te cînt ca trubadurii din vremi medievale,—
De-aud un pas îmi pare că-i pasul tău,—

și'nvii
în mistica mi dorință săruturi nupțiale.

Și noaptea-i lungă, lungă... și'n ceasuri
viorii,

Când soarele din neguri își cântă de-
șteptarea

în vraja ta, iubito, eu tot te-aștept să vii.

Oh! te-aș răpi cu mine în zbor, în
depărtarea

Singurătății mele, —dar lumea mi te ia,—
și plîng de deznădejde, și-mi sângeră

visarea

în așteptarea clipei când ai să fii a mea,

Ludoviç Dauș.

Acordul sdrobit

(După Lotis)

Se'ntâmplă, că o mână
distrată, câte-odată

Se lasă pe o coardă
de multe vremi uitată.

Scoțând surprins dintr'însa
acord neașteptat

Ce'n suflet își pătrunde
ca val înspumegat.

Și sunetul ce'n urmă
se stinge 'ncet și moare,

Sub mâna oboșită
ce l'a făcut să sboare,

Deșteaptă, repezi umbre
din timpul dispărut,

O scumpă amintire
a vieții din trecut.

Atunci inima saltă,
se mișcă 'nfiorată

De-a anilor povară
puternic apăsată

Așa ca și acordul
el zice a răzbunat

În coarda vibrătoare
de care îl-ai uitat.

N. Ținc.

CRONICA VREMII

C I Ş M I G I U L

Ce poți să faci pe-o vreme de jertfă și ruină
 Când jalea se revărsă ca valul înspumat
 Decât să stai într'una ca ursul 'n viziună
 Fugând de bolcevism păgân și blestemat!
 Prin lună și prin stele ca un fluid eteric,
 Desprins de suferința atâtor clipe reci,
 Să te înalți de-asupra acestui întuneric
 În care omenirea s'a cufundat de veci.
 Echilibrist fantastic din cercul lui Sidolli,
 Să sui ușor pe-o rază trimisă din Zenith,
 Și neavând în față nici spectrul grav al bolii
 Și nici fantoma morții, să sbori în infinit.
 Acólo, ca un vultur planând peste abise,
 Pribeag fără odihnă al veșnicului drum
 Spre care se ridică atâtea calde vise, —
 Să te strecorei prin stele ca un reptil de fum.
 Fantasmagoric, norii feerici să te prindă
 Ca 'n spuma unui dulce și nebunatéc val,
 Să-ți pară bolta 'ntr'căgă gigantică oglindă
 În care se reflectă o mare de opal...
 Să uiți că în restriștea acestor crude vremuri
 Ai fost ursit vieții și morții fără scop,
 Că pas cu pas te sbuciumi, te tângui, te cutremuri
 Și te ciocnești de soartă ca miopul de miop.

Să uiți !... ce vis himeric când tot ce te 'mpresoară
 Te strânge mai puternic ca lanțul pe ocaș
 Și când amicu-ți propriu te trage-ades pe sfoară
 Răpindu-ți chiar consoarta, lăsându-te golaș...
 Te duci cândva la piață să cumperi alimente,
 Pe-un preț care întrece al preotului ort,
 Și te trezești în spate cu... corpuri contondente
 Ce vor să-ți demonstreze că nu ești încă mort!
 La baie—dacă-ți vine să mergi și tu arare,

Ca orice om ce crede că doar așa-i întreg —
 Vei prinde, după ore grozave de-așteptare,
 Insecte felurite, și râie... sau chiar jeg!
 În tramvate, pe scară, strivit între ații zece
 Te-agați ca acrobafii excentrici, ca să poți
 Să-ți sprijini vârful ghetei.—dar lute poșta-ți trece
 Când simți ce fericire te-așteaptă pe sub roți.
 La slujbă, când prin creier îți falsă vedenii
 Ca jocul unor stele ce zboară și se sparg,
 Nici șeful tău nu-ți crede grozavele astenii,
 Nici moartea nu se'ndură să-ți svârle lutu'n larg.

Atunci, în desnădejde, o iei pe străzi agale,
 Cu pasul de fantomă, cu ochi de somnambul,
 Spre parcul plin de arbori și lebede domoale,
 Ce par niște cadăne pribege din Stambul.
 Te chiamă Cișmigiu! cu broaște eloquente,
 Cu spriz la Monte-Carlo și luntrii lângă mal.
 E-o seară ce-ți ridică scăzutele procedee
 A goanei tale oarbe în drum spre ideal.
 Pe-o bancă izolată, privind în fundul apii,
 Creiezi diagonale din cer pân' la pământ,
 În timp ce un diacon și-un popă cu potcapii
 Se-așează lângă tine, ca pietre de mormânt!
 Te duci de lângă dânsii căci nu vroiesti senzații
 Funebre'n ora ceta... Te pierzi pe sub platanii,
 Privind cum pe o bancă se strâng amorezații
 Ce n'au pentru hoteluri nici timp, nici... gologanii!

Morala

Uitând aceste vremuri tu crezi că ai găsit
 Remediul propice în contra sortii grele...
 Sărmane, uiți că 'n lume poetul e ursit
 Să fie veșnic digul talazelor rebele!

Povața către doamnele elegante

Doamnelor, de vreți să fiți pururi tinere, frumoase,
 Remarcabili de distinse, cochete și grațioase,
 Renunțați o săptămână la petreceri și la mode,
 La acele pălării scumpe foc și incomode,
 Renunțați doar scurtă vreme la distracții efemere.
 La colinde pe la baluri, la fox-trot și premiere
 Și în loc de-o bagatelă care mălne'i demodată,
 Sau ajunge vechitură parăsită, șifonată,
 Cumpărați o acțiune la'mprumutul de la Stat.
 O să țipe furnisorul că'l uitați, că l'ați trădat,
 N'o s'aveți o drept, aspectul după ultimul jurnal,
 Însă o s'aveți în schimb, avantajul colosal
 Ca în loc de-o simplă roche care-și poate de prisos,
 Să țalati vre-o trei cupoane ce vă sunt mai de folos.

Symbolismul și Grădina între Ziduri

POEZII de ION PILLAT

„Stiu bine cei de-afară văd ziduri

Nebănuind grădina în care m'am
[cenușii

Dar pentru tine singur ce nu
[închis

Lapacii mei din suflet spre ceruri
[poți să nu vii,

[i-am trimis“.

Spune poetul în strofa de pe întâia pagină, ce servește și de prefată volumului său. Chiar prefata, — prin care previne pe cititorii că poezia sa este o grădină ascunsă de ziduri. — este simbolistă.

Symbolismul introdus în literatura românească de revista *Literatorul* împreună cu alte genuri literare, a fost mai întâi zelemisit până când cititorii, — obișnuindu-se cu acest — fel de literatură, — au băgat de seamă că „Symbolismul“ nu este nici o vorădă, nici o problemă, de oarece a fost întrebuit în „Mythologia graacă“ și în „Parabolele Domnului Nostru Isus Christos“.

Astăzi nu putem scrie o pagină literară, în care să nu se găsească o frază simbolistă. Chiar în vorbirea zilnică, — fără să ne dăm seama, întrebuintăm, „Symbolul“.

Originea symbolismului este scrierea simbolică, ce era întrebuintată de Egipteni cari nu aveau alfabetul fonetic, adică reprezentarea consoanțelor și vocalelor prin semne, cari scrise în ordinea pronunțării numelui unui obiect, — să-l reprezinte.

Ei desenau obiectul în linii simple, astfel, — o pasăre, — era reprezentată prin imaginea ei, — iar când era nevoie să scrie „Un șor“ desenau pasărea cu aripile deschise.

Chinezi și japonezi au mai păstrat scrierea simbolică.

Aceștia din urmă când vor să scrie:

„Poetyt“ fac, — din patru linii pervăzul unei porți iar pentru, a scrie fraza, „Un om stă la poartă“, — fac un om în cadrul liniilor pervăzului.

Scrierea lor e bazată și pe cunoșterea adâncă a sentimente

lor omeneste și e adesea hazlie, cum este atunci când vor să scrie cuvântul „ceartă“ pe care o înseamnă cu două femei la un loc, — iar când vor desena trei femei alături, atunci cititorul galben înțelege că este vorba de război civil, cu bătae, etc.

Cum se vede japonezi și chinezi au rămas simbolisti chiar în semnele cu care scriu.

Din cele de mai sus rezultă că simbolul, este exprimarea unei cugetări prin obiecte sau ființe a căror succesiune formează o propozițiune, o frază.

Aceste obiecte sau ființe își pot pierde însemnarea lor proprie, — cum e în cazul celor două femei desenate alături, care prin faptul că sunt puse la un loc înseamnă ceartă, — lăsând să se întrevadă cugetarea pe care am voit s-o exprimăm.

Literații simbolisti, în loc să deseneze aceste ființe și lucruri le scriu, astfel „Grădina între ziduri, ar fi poezia închisă între ziduri pentru ignoranți, pentru acei caritrăesc o viață animalică, disprețuind frumusețea cugetării și ale simțirei. Aceștia nu vor putea trece nici odată zidurile grădinei care va rămâne pentru ei, un mister.

Historia unui critic nu este să critice (sic) ci să ajute pe cei necomplect pregătiți, să înțeleagă artele.

Din volumul lui Pillat, poeziile care rețin mai mult amintirea sunt: Logodnă mistică: — deși cam obscură, — intenționat poate, — reies din primele strofe regretul poetului că Ea“ e mai prejos sufletește, — și aceasta se precizează:

„...Și când, ocnas, îmi duc prin
[praf ghiuleaua,

Imi sune nemurirea n lanțul
[greu

O de-am avea: eu trupul tău ca
[neșua

Tu, sufletu-mi de tândr Dum-
[nezeu“ —

atunci ar trece împreună dincolo de cer unde, zice poetul:

„...Catedralele stelare
Ne-asteaptă pentru mistică
[nunții“

Frumos cizelată, mai clară și de o concepțiune cu totul nouă este poema Satan. Într-o catedrală unde se găsește poetul, — apare Satan care printr-o vraja schimbă catedrala în pădure, pe sub arborii căreia înaintea :

...pădâna Primăvară
Svârlind polen, iubire, viață și
[prihand...“

și se face „o țară de muzică și
[vis,

Născută din suspinul de dor al
[Primăverii:

O țară unde ingeri cu penne
[cernite,

Psalmodiind lilanii și liturghii
[oprite,

Melodios în taină se închină
[plăcerii...“

Și Satan ispitește pe poet.

„...Alege a ta cale!
Pe cruci plâng șapte sfinte
[fecioare fără vind,

Dar șapte demoni tineri slăvesc
[a mea grădina

În ciuda celor șapte virtuți
[teologale“.

Și aripile Sale când larg mi le
[deschise:

Se sparse n tândri cerul
[pământul ars fu jar,

Dar noi, senini, sburardm din
[ultimul hotar

Spre iaduri înflorite cu patimă
[și cu vise

Această poemă are frumusețea fantastică a filosofiei decadente în care a strălucit Baudelaire Edgar Poë, etc.

În poezia „Aci sosi pe vremuri“ Pillat este romantic când compară situațiunile vieții care se asemuiesc, printre generații: dunicul, în tinerețea lui, citea „Le Lac“ de Lamartine, buniciei pe care o așteptase în același decor al moșiei unde așteaptă el, nepotul pe soția lui:

„Iar când în noapte câmpul fu
[lac întins sub luna

Și-am spus Balada Lunei de
[Horii Furtund

De al ascultat pe gânduri cu ochi
[de ametist,

Și ti-am părut romantic și poate
[simbolist.

In sonetul „Oblonul“.

Își amintește de timpul când
măra copil și părinții închideau
oblonul dela fereastră ca el să
poată adormii.

„Dar mă trezeam doadață

[zâmbind în dimineață

Căci deschizând oblonul părinții
[mei cu'n semn

Îmi dăruiau o lumă de-azur și de
[verdeață

„Ași mă gândesc la noaptea

[cociugului de lemn,

„La Tăit! meu din ceruri, la
mâna ce-o să vie

Să-mi dea crăpând mormântul,
[lumina pe verie“

In Desrobire Pillat visează
că ar exista încă după moarte
când sufletul lui lipsit de greu-
tatea și robia corpului și-ar pu-
tea lua avântul.

„Spre focul tău, o soare, mi-am
[dat intrariparea

Purtând în mine cerul cu mii de
[ciocârlii“.

„Porumbelii Morții“ formează
la sfârșitul volumului o serie a-
parte din poezii care se începe cu:

„Doi oameni stau...“

Pe cerul serii înfloresc lălele

Cu câte o stea de aur în potir

Și în tranșeele cari se înșiră
[paraclei“

„Doi oameni stau cu gând
se omoare,—pe când în două caz
în două țări dușmane,— de
copil se roagă lui Dumnezeu, și
apere pe cei doi oameni cari stau
să se omoare“ și ce sunt părinții
lor.

Din citările pe care le-am fă-
cut se poate vedea că Pillat este
purtat către poezia înaltă care
se preocupă prea puțin de even-
imentele care turbură omeni-
rea fără să ne oprim la puținele
rea, Ion Pillat este un poet care
ar putea fi încoronat cu lauri de
orice Academie civilizată.

Nikita Macedonski

JOCURI DISTRACTIVE

1. ARITMOGRIF

de Mișu și Sandi

18	2	8	6	2	10	19	8	7	rege în antichitate
19	13	3	7	15	17	19	21		economist german
3	12	1	11	4	19	2			desenator japonez
19	5	7	4	2	21	19	4		rege din antichitate
16	2	20	7	6	8	19			oraș în Africa
3	12	6	7	16					munte în Asia
19	21	2	13	19	15	10	8		oraș în Spania
6	7	18	16	6	19	15	10	8	pictor ilustru
19	21	7	9						oraș în Asia Mică
8	12	6	12	15	8	12			oraș în America
19	10	3	7	6	16	19	21		rege al Numidiei

Inițialele de sus în jos dau numele unei scrieri celebre, indiene.
Finalele de sus în jos dau numele unui oraș din Rusia.

2. METAGRAMĂ

de Ștefan R. Ionescu

Cu B sunt chiar la tine
Și la tot omu-s de folos
Cu C pe apă-s umblătoare
Cu D sunt instrument tăios
Cu Z o pasăre călătoare
Și acum ghicești cum vine.

3. ȘARADĂ

de C. de A.

Prima parte de ghicești
Instrument muzical găsești
A două spre soare răsare
O țară cu portocale
Toată 'ntreaga deslegare
E, coif din România Mare

4. ȘARADĂ

De Ticu Pantazopol

Trăesc în aer ca și'n mare,
Precum în țare ca și'n slab;
Mă aflu 'n depărtatu zăre
Și'n fruntea ori căruți arab,

Eu făuresc lumea, din lume,
Dacă mă puneți la sfârșit.
Dar nu trăesc în infinit
Și sânt când soarele apună.

În fruntea aștrilor trăesc
Și totuș nu sânt între stele.
Doar în amurg că mă zăresc
Da'n mine nu's ca'n toate cele.

Cu toate acestora e mirare
Ca un covrig, tipit d'an l
Să fie 'n marea depărtare
Lipsind din cer și din pământ.

5. ANAGRAMĂ

de Ștefan R. Ionescu

Sunt vechicul vorba toată
Dacă invers mă citești
Animal ai să găsești
Și acum pe judecată

Pentru consolidarea României Mari

IMPRUMUTUL INTERN

În virtutea legii promulgată în *Monitorul Oficial* No. 213 din 16 Ianuarie 1920, Guvernul Român a emis o rentă amortibilă 5 la sută din 1920.

Scopul împrumutului

Acest împrumut are de scop așezarea nevoilor tezaurului din cauza marelui contingent de trupe rămase încă mobilizate pentru apărarea țării, pentru punerea în aplicare a diferitelor legi sociale, isvorâte din înseși urmările războiului, precum și pentru constituirea gospodăriei naționale.

În textul titlurilor noului împrumut se vor reproduce următoarele condițiuni:

Împrumutul va fi emis în titluri la purtător de 500, 1.000, 5.000, 10.000 și 20.000 lei.

Titlurile vor purta în facsimile semnăturile Ministrului de Finanțe, a Directorului Datoriei Publice și a Casierului Central al Tezaurului Public și o semnătură manuscrisă de control.

Scutirile de impozite

Subscriitorul la acest împrumut este scutit pentru sumele subscrise de impozitul asupra creșterii averilor, (asupra câștigurilor de război) și asupra averilor. Sumele subscrise nu se vor soții la stabilirea averilor asupra cărora se va executa un eventual împrumut forțat.

Titlurile acestui împrumut vor fi scutite de orice impozite prezente sau viitoare.

Titlurile

Titlurile vor fi primite pe valoarea lor nominală ca garanție la toate casele Statului. Cupoanele scăzute vor fi primite la aceleași Case drept numerar. Titlurile vor putea fi puse în gaj (lombardate) la Banca Națională a României și la Casa de Depuneri.

Subscriitorul va putea plăti pământul cu care a fost împroprietărit prin expropriere cu aceste titluri pe valoarea lor nominală purtând primul cupon neajuns la scadență.

Titlurile acestui împrumut vor purta o dobândă de 50 la sută pe an la capitalul nominal. În acest scop titlurile sunt însoțite de o foaie de cupoane de dobânzi semestriale pe zece ani, reinvoibile până la completa stingere a acestui împrumut.

Amortizările

Amortizarea acestui împrumut se vor face pe valoarea nominală în curs de 40 ani, conform tabelii anexate la textul titlurilor, prin trageri la sorți semestriale care vor avea loc la 1 Septembrie și la 1 Martie al fiecărui an, cu începere de la 1 Septembrie 1921, dată fixată pentru prima tragere.

Guvernul se obligă a nu denunța acest împrumut înainte de 1 Mai 1931.

Titlurile iese la sorți vor fi plătite la 1 Mai și 1 Noiembrie ce urmează fiecărei trageri în schimbul titlurilor având atașate toate cupoanele, începând cu scadența imediat următoare termenului rambursării. Primul cupon va fi plătit la 1 Noiembrie 1920.

Cupoanele

Valoarea cupoanelor ce vor lipsi se va deduce din capitalul de rambursat.

Numerile titlurilor iese la sorți la fiecare tragere, împreună cu o specificare a celor din tragerile precedente, cari nu s-au prezentat la plată se vor publica în *Monitorul Oficial*.

Cupoanele scăzute și neprezentate la plată se prescriu după cinci ani, iar titlurile iese la sorți după trecerea de treizeci de ani de la scadența lor.

În locul titlurilor pierdute, furate sau distruse se vor libera proprietarilor duplicate în conformitate cu legea decretată cu No. 3380 din 13 Noiembrie 1918, putându-se lua cunoștință de dispozițiunile acestei legi la locurile de plată.

Subscrierile acestui împrumut vor fi ireductibile.

Min. de Finanțe, AUREL VLAD
București, 20 Februarie 1920

Condițiunile de subscriere

În baza prospectului de înaintare, subscrierea la Împrumutul la sută din 1920, va începe în ziua de 25 Martie a. c.

Subscrierea se va face:

În București

1. La Ministerul de Finanțe, la

Casa de Depuneri, Consesnațiunii și Economie, la Administrațiile Financiare.

2. La Banca Națională a României.

3. La Banca Marmorosch Blank et Co.

4. La Banca Românească.

5. La Banca Naționalei.

6. La Banca de Credit Română.

7. La Banca Agricolă.

8. La Banca The Bank of Roumanian Ltd.

9. La Banca Comercială Română.

10. La Banca de Scont a României.
 11. La Banca Târâneascd.
 12. La Banca Generală a Țării Românești.
 13. La Banca Cerealiștilor.
 14. La Banca Dacia Traiană.
 15. La Banca Fortuna.
 16. La Banca L. Berkovitz.
 17. La G. M. Eftimiu et Co.
 18. La M. Finkels.
 19. La C. Steriu.
 20. La I. D. Benzal.
 21. La Banca Sindicatului Agricol Ialomița.
 22. La Banca Munteniei.
 23. La Banca Franco-Română.
 24. La Creditul Technic.
 25. La Banca Sindicatului Agricol Ilfov.
 26. La Banca Chrisovelonă.
 27. La P. Gr. Ionescu.
 28. La Cobilovici.
 29. La Societ. cooperativă Victoria Unirii.
 30. La Banca Carpaților.
 31. La Banca Rahova-Bragadiru.
 32. La Centrala Băncilor din Provincie.
 33. La Grosswald et Marcovici.
 34. La Josef Cohen et Stroerfer.
 35. La Haim, Campus et Bassa.
 36. La Banca Română de Comerț și Industrie.
 37. La Sindicul Bursel.
 38. La A. Lazaris.
 39. La Casa Funcționarilor Publici.
 40. La Societatea de Asigurare Generală.
 41. La Banca Oborului.
 42. La Banca de Petrol, Mine și Industrie.
 43. La Banca Poporului.
 44. La Simon Schwartz.
- Subscrierile se vor face la alte bănci sau instituții, cari se vor indica prin publicațiuni speciale precum și la Băncile Populare.

In Provincie inclusiv Basarabia și Bucovina

1. La toate Sucurs. și Agențiile Băncilor mai sus menționate.
2. La Administrațiile financiare și la Percepții.
3. La Banca Comerțului Craiova.
4. La Banca Moldovei, Iași.
5. La Banca Iașilor, Iași.
6. La Banca Dacia, Iași.
7. La Banca Grosswald, Iași.

8. La Banca Jurist, Iași.
9. La Banca Română, Brăila.
10. La Banca Brăila, Brăila.
11. La Societatea Economia, Focșani.
12. La Societatea Frăția, Focșani.
13. La Societatea Putnei, Focșani.
14. La Societatea Milcov, Focșani.
15. La Societatea centrală, Ploești.
16. La Frații B. Eschenasy, Craiova.
17. La Prima Societate de Economie, Iași.
18. La Banca Botoșaneană Română, Botoșani.
19. La Banca de Credit Piatra-Neamț.
20. La Banca M. Moscovitz, Botoșani.
21. La N. T. Popp, Craiova.
22. La Banca Olteniei, Craiova.
23. La H. G. Süberman.
24. Precum și la orice alte Case de bancă, cari se vor indica prin publicațiuni speciale.
25. La Federatele Băncilor Populare.

In Transilvania

1. La Perceptorate și la toate Băncile cari fac parte din Asociațiunea Solidaritatea, precum și la altele cari se vor desemna ulterior.

Prețul de emisiune este fixat pentru acei ce vor face vărsămintele integrale la 87 suta de lei, capital nominal, iar pentru aceia ce vor face vărsămintele în rate la 88 suta de lei capital nominal.

Vărsămintele cari nu se vor face integral, se vor face în două rate. Prima rată va fi de 48 lei la subscriere, a doua rată se va plăti până la 3 Iulie 1920 și va fi de 40 lei.

Cei cari nu vor achita rata a doua în acest termen vor plăti pentru o lună de zile următoare, o dobândă de 8 la sută pe an. După acest termen se va putea vinde dreptul în contul și rizicul subscriitorului.

Guvernul are dreptul să încheie subscrierea oricând va voi, anunțând cu cinci zile înainte de data închiderii ei, prin publicațiuni speciale.

La subscrieri cu vărsămintele integrale se vor primi bonurile de tezaur precum și bonurile de

tezaur ale Apărării Naționale deducându-se dobânda până la scadența lor, de la data subscrierii la noul împrumut. Se vor mai primi tot la subscrierile cu vărsămintele integrale pe valoarea lor nominală; cupoanele se scad în interval dela 1 Aprilie 1920 până la 1 Aprilie 1921 inclusiv dela titlurile de rentă aflate în depozitul Casei de Depuneri și Băncilor care au fost autorizate să și trimeată depozitele la Moscova. De asemenea se vor primi cupoanele cu aceleași scadențe dela titlurile aflate în posesia detinatorilor.

Subscriitorului i se va libera o chitanță constatând subscrierea și efectuarea vărsămintelor.

Subscrierile se vor face pe formulare ce se vor pune gratuit la dispoziția subscriitorilor.

Subscrierile pentru acest împrumut vor fi ireductibile.

Titlurile definitive împrumut cu foile de cupoane se vor libera cel mai târziu la 1 Iulie 1920. Chitanțele sunt circulabile ca și titlurile până la emiterea acestora.

Min. de Finanțe. AUREL VLAD
București, 20 Februarie 1920.

== Cititi regulat ==

Veselia

Cel mai răspândit
Si plin de humor ziar

